

ՆՈՐԱՐ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԴԻՆ 20 ՓԱՐՍ ՊՂԻՆՁ

ԴԻՆ 30 ՓԱՐՍ ԹՈՒՂԹ

Ը. ՏԱՐԻ 20 ԲԵՊԻՒԼ ԷՎԷԼԷ

ՉՈՐԵՔՆԱԹԻ 23 ՄԱՐՏ 1877

Ն. Տ. ԱՊՐԻԼ 4 ԹԻԻ 2004

ՆԵՐՔԻՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆՔ

ԳՍԻԱՌԱՍԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ՄԷՁ

Երկուշաբթի օրուան երես֊
փոխանական ժողովոյն մէջ կա֊
րեւոր վիճաբանութիւն մը ան֊
ցեր է գաւառաց խտարէի ժո֊
ղովոյ մէջ հպատակ ազգաց կը֊
րօնական գլխոց աթոռ ունենա֊
լուն կամ չունենալուն վրայ :

Հոս նոյն վիճաբանութիւնը տէրութեան պաշտօնական օ֊
րագրէն առնելով բառ առ բառ կը թարգմանենք և Ս. Պատրի֊
արք Հօր ու Կրօնական ժողովոյ ուշադրութեանը կը յանձնենք :

Ֆէյդի Էֆէնտի . — Գաղաք֊
ներու խտարէի ժողովոց մէջ կրօնական գլուխներն (ոչ֊մահմա֊
տականաց համար կըսէ, Տա֊
ճիկ իւլէճայից համար չըսէր) բնական անդամ նշանակուած են . կրօնականութեան ու քա֊
ղաքային գործոց մէջտեղ հակա֊
ռակութիւն մը կը տեսնուի . բաց
ասկից , ասոնք իրենց միւս կրօնական գործերէն հեռու կը մընան . ուստի անոնք խտարէի ժողովներուն մէջ աթոռ չունենան :

Նախագահ . — Ասոր պատասխան կա՞յ միթէ :

Բուրէն Էֆէնտի . — Այդ ժողովոց մէջ կրօնական գործեր ալ տեսնուելուն՝ պէտք է որ անգամ գտնուին հոն . առաջուց ի վեր այսպէս էր :

Խարաճեան Դանիէլ Էֆէնտի . — Եթէ կրօնական գլուխներն ներկայ չը գտնուին՝ տէրութեան հրահանգներէն տեղեկութիւն չեն կրնար առնել . և իրենց ժողովրդոց չեն կրնար հաղորդել :

Նիքօլա Նաքալ Էֆէնտի . — առաջուց ի վեր կը գտնուէին . սակայն տեղեր կան , ուր խիստ շատ տեսակ ժողովուրդներ կը կը գտնուին . եթէ ասոնց ամենքն ալ առնուին՝ ժողովը կը լինայ . եթէ յարմար կը դատէք՝ մեծագոյն մաս կաղմող ժողովուրդներէն մինչև երեք կրօնական առնուելուն արտօնութիւն տըրուի :

Նախագահ . — Պատասխան կա՞յ մի :

Պանտէն Էալիէր Էֆէնտի . — Ամեն ազգէ կրօնական գլուխները գտնուելու են . և օրէնքները իրենց ժողովրդոց հաղորդելու են :

Խարաճեան Մանուկ Էֆէնտի . — Միայն Հալէպի մէջ 11 տեսակ ժողովուրդ կայ . եթէ ամենքը գտնուին՝ ժողովը կը լինայ :

Նախագահ . — Ժողովներու մէջ Միւֆթիները իբրև կրօնական գլուխ չեն գտնուիր . ասոնց վրայ քահանայական կրօնական նութիւն չը կայ . անոնք օրինաց հսկողներն են , ուրիշ ազգեր ալ միւֆթիները իբրև կրօնական պաշտօնեաներ ըմբռնելով իրենց կրօնականները ժողովներու անդամ կընեն թէեւ , սակայն այս ըմբռնումին սխալ է . Մանուկ Էֆէնտիի բառին պէս Հալէպի մէջ 11 հպատակ ժողովուրդ կայ . ասոնց մէկ քանին հինգ տունէ կը բաղկանայ . ժողովներու մէջ կրօնական գործ չը կայ . ըստ այսմ կրօնական գլուխներու գտնուելուն հարկ մը չը մնար . ժողովներու մէջ ժողովրդէն ընտրեալ աշխարհական անդամներ կան . եթէ օրէնքով մտածելու ըլլանք՝ ասոնցմէ զատ

մարմին չենք կրնար ճանչել :

Այսպէս գոյուած է ահայտ խնդիրն , յորմէ կը հասկըցուի թէ՛ գաւառական կանոնադրին երրորդ ընթերցմամբ վաւերանալուն , գաւառական ժողովներու մէջ մեր առաջնորդաց արդէն ունեցած աթոռները պիտի առնուին և այս ըսկըքամբ անկէ վերջը առաջնորդք և մինչև անդամ պատրիարքը քաղաքական գործոց մէջ պաշտօն , ձայն կամ քուէ չը պիտի ունենան՝ եթէ քրիստոնեայ ազգաց գլուխներն հիմակուրէն չարթննան և օրինաւոր ձայներին պէտք եղած տեղը չը հասցնեն :

Բայց ի՞նչ սկզբան վրայ պիտի հիմնեն իրենց ձայնն արդեօք :

Սոյն առեւտրութիւնը կը ցուցնէ որ հայազգի երեսփոխանք խնդիրը չեն կրցած իր սկզբամբ պաշտպանել , այլ մէկն ուղեր է անոնց կրօնական պաշտօնով փաստարանել իւրն . դիրք , մինչդեռ ուրիշ մ'ալ իբրեւ տէրութեան օրինաց բացատրել ըմբռնելով՝ ժողովին մէջ աթոռ ունենալու իրաւունք տալ ուղեր է ասոնց :

Սակայն այդ արտօնութեան բուն սկզբունքը ասոնք չեն , այլ պարզապէս հաւատարմութեան սկզբունքն է . ուր որ իւլէճայի հագուստով մէկը կայ՝ հոն կրօնական հագուստով ուրիշ մ'ալ պիտի գտնուի իւրաքանչիւր այն հասարակութենէն՝ որ տէրութենէն ճանչցուած է իբրև հասարակութիւն . ասոնք են՝ Հայ , Բոյն , Պուլկար , Գաթալիկ , Բողոքական և Հրեայ , ընդ ամենը վեց մարմին . ասոնց

ամեն մէկը իր ժողովրդին նըուիրնալ երեսփոխաններ են տէրութեան առջև , որք անպէհեր կը պաշտպանեն իրենց ժողովրդոց իրաւունքները տէրութեան առջև , ինչպէս նաև տէրութեան իրաւունքներն՝ ժողովրդեան առջև :

Սխալ է Մանուկ Էֆէնտիին ըսածը թէ՛ եթէ ամեն կրօնական հասարակութեանց կրօնական գլուխներն առնուին ժողովը կը լինայ . դի պիտի առնուին միայն անոնք՝ որք տէրութենէն ճանչցուած հասարակութիւն են :

Վսեմ Նախագահն իրաւունք ունէր այդպէս խօսելու՝ երբ մեր հայազգի երեսփոխանք առաջնորդներն իբրև կրօնական պաշտօնեայ ըմբռնելով խօսեր են , որու դէմ Վսեմ Նախագահն միւֆթիներն օրինաց հըսկող են ըսեր է . ճիշդ է Վսեմ Նախագահին ըսածը թէ միւֆթիներն օրինաց հսկող են , բայց մեր առաջնորդներն ալ հոն համահասար օրինաց հսկող են և ոչ թէ խաչահանդիստ ընելու և պահպանիչ կարգաւոր մարմիններ : Եթէ իւլէճայներն աթոռ չունենան հոն՝ քրիստոնեայ կղերն ալ պէտք չէ աթոռ ունենայ հոն , բայց որովհետեւ իւլէճան ինչ պաշտօնով ալ ըլլայ աթոռ ունի հոն՝ քրիստոնեայ կղերն ալ այդ աթոռն ունեցած է և իրաւունքի մը տէր եղած է :

Ենթադրելով թէ այսպէս ալ եղած չըլլայ՝ միթէ քրիստոնեայ աշխարհի առջև առանց արձագանքի կրնայ մնալ քրիստոնեայ առաջնորդներն այդ աթոռներէն զրկելու . միթէ տէ

բութեան թշնամի քաղաքակա-
նութիւնը ատկէ օգուտ չը քա-
ղեր իր ներքին դիտաւորու-
թիւնը աւելի յառաջ մղելու՝
Տաճկաստանի բոլոր քրիստոնե-
այ կղերն սրտամտած տեսնելով
այդ իրաւանց գրկումէն . ուստի
մեր քրիստոնեայ երեսփոխան-
ներն մեծ պարտաւորութեան
տակ են իրենց մահմետական
ընկերները լուսաւորելու մասին
թէ քաղաքական և թէ սկզբը-
նական և թէ հաւատարմութեան
տեսութեամբ , սակայն կը ցա-
ւինք որ մեր Հայազգի երես-
փոխանները շատ չեն երթար ե-
կղեր Ս. Պատրիարք Հօր քով , որ-
պէս զի հիմնապէս տեղեկու-
թիւն առնէին թէ ի՞նչ է մեր
իրաւունքներն և ի՞նչ սկզբան
վրայ հիմնեալ են առնք և ո՞ր
աստիճան նուիրս կան բռնուած
է ազգին կողմէն :

Երէկ Անգղիոյ դործակատա-
րը Բ. Դուռն գալով Մեծ Ե-
պարքոսին և արտաքին գոր-
ծոց պաշտօնէին հետ տեսա-
ցեր է :

Պէլլիքաւն վերադարձող Բէր-
թէվ Էֆէնտի , Սերիկոյ իշխա-
նէն ընդունած շնորհակալու-
թեան նամակը վերհ. Կայսեր
տալու համար Մեծ Եպարքոսին
յանձնեց է :

Բարեկու գետապան Խալիլ Շէ-
րիֆ բաշա այսօր մայրաքաղա-
քէս պիտի մեկնի :

Այսօր երկու գունդ զօրք
վարձա պիտի ղրկուին :

Խորթածքի Էֆէնտի անձնա-
կան տկարութեանը պատճա-
ռաւ երեսփոխանութենէ հրա-
ժարեց է :

Սպարապետ բաշան երէկ
վերհ. Կայսեր ներկայացեր է
զինուորական գործոց համար և
անկէ Բ. Դուռն գալով նախա-
րարաց ժողովոյն գանուեր է :

Լէվընդ կըսէ թէ Պօլսոյ գետ-
ապանք անցեալ դիշեր շիֆայով
եկած հեռագրերէ իրենց տէ-
րութիւններէն դաշնագրոյն
պարունակութիւնը ընդունեցան .
և գալ շաքաթ պաշտօնապէս
պիտի աղագարարեն Բ. Դրան որ
բանակը ցրուէ և քօնֆէրանսի
պահանջած բարեկարգութիւն-
քը գործադրէ :

Երէկ Բ. Դուռն մեծ Եպար-
քոսի նախագահութեամբ ար-

տաքոյ կարգի նախարարական
ժողովք կազմուեր է :

Երէկ գիշեր քանի մը մե-
ծամեծք և նախարարք Մեծ
Եպարքոսին ապարանքը դնա-
ցեր և ժողովք կազմեր են :

Մեծ Եպարքոսը դաշնագ-
րոյն քանի մը յօդուածոցը վե-
րայ բացատրութիւն խնդրեր է
Անգղիայէն , կըսէ Ստամպոլ , և
անցեալ օրուան ու երէկուան
արտագոյ կարգի ժողովները
սոյն դաշնագրոյն վրայ է եղեր :

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԻՔ

Բարեկ 2 ապրիլ
Հարդ.քուրդի մարքիզը Լօնտ-
րայէն հոս եկաւ , հետը բերե-
լով ստորագրուած դաշնագիրը :

Լօնտրա 2 ապրիլ
Դաշնագիրը ստորագրուե-
լէն անմիջապէս ետքը , տէրու-
թիւնը խաղաղութիւնը վերա-
հաստատելու համար բանակցիլ
սկսան . տեղւոյն թերթերը Անգ-
ղիական քաղաքագիտութեան
յաջողութիւնը կը պատմեն , և
վստահաբար Տաճկական կա-
ռավարութեան որոշմանցը կըս-
պասեն թայմը կըսէ թէ Ռուսիա
նոր փոխառութիւն մը պիտի
ընէ երբ Եւրոպիոյ համարումն
վերստին դրաւէ :

Լօնտրա 2 ապրիլ
Պ. Լէյտար շաքաթ օրը հոս
կտպասուի , գալ շաքաթ ալ Պօ-
լիս պիտի երթայ . տէրութեանց
դեսպանները Ռուսիոյ բանակին
ցրուելուն նկատմամբ , Շուալօ-
ֆի ներկայացուցած մէկ գրու-
թիւնը ստորագրեցին :

Բէթրապուրկ 2 ապրիլ
Լօնտրայէն եկած հեռագիր-
ները կիմացեն թէ՛ դաշնագի-
րը ստորագրուեր է , և անմիջա-
պէս Բ. Դրան պիտի ներկայաց-
ուի :

Պէրլին 2 ապրիլ
Պիլմարք երկար ատենէ ի
վեր միտքը դրած ըլլալով մե-
կուսանալ , այս օրերս քաղաքա-
կան գործերէ պիտի քաշուի .
Պուլճի նորա տեղ արտաքին
գործոց պաշտօնեայ պիտի ըլ-
լայ և Գամբուաէ ներքին գոր-
ծոց վերատեսուչ :

Մարսիլիա 2 ապրիլ
Միտհատ բաշա հոս հասաւ ,
Պարլէմէնտ պիտի մեկնի և ան
կէ ալ Մարտիտ ու Բարիդ :

Սթէնք 2 ապրիլ
Տէրութիւնը վեց պաթար-
եա Գրուրի թնդանօթ ապսպը-
րեց . 10 միլեօնի փոխառութիւ-
նը ծածուկ պիտի ըլլայ , այլ և

այլ յանձնաժողովներ կազմուե-
ցան երեք բանակներու կազ-
մութեան տեղը որոշելու համար
Խլմիր 2 ապրիլ

Պոխարայի Սուլթանի որդին
Սպարիւլ-Մէլէք խան քաղքէս
մեկնելով , շորեքշաքթի օր Պօ-
լիս կը հասնի :

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

Մօնա Ռուս լրագիրը հետե-
ւալը կը գրէ :

Որչափ որ քաղաքագիտա-
կան բանակցութիւնք կերկն-
եան , այնչափ ալ խնդիրները կը
խառնափնդորեն . նոյն իսկ պաշ-
տօնական թերթերը , որ հաւաս-
տի աղբիւրներէ լրեր կոտանան ,
չեն գիտեր թէ ինչ լեղու դոր-
ծած են . որով միշտ հակասու-
թեանց մէջ կիցնան : Այս օրերս
ալ ուրիշ բան չը գտնալով երե-
ւակայական ծրագիր մը ստեղ-
ծեցին , որով տէրութիւնք
Բ. Դրան տարի մը պայմանա-
ժամ պիտի շնորհեն եղեր խոս-
տացած բարեկարգութիւնքը
գործադրելու համար . բաւա-
կան աշխոյժ երեւակայութիւն
պէտք է այսպիսի լրեր ստեղ-
ծելու համար . բայց այս երե-
ւակայութիւնը բանդադուշա-
նաց կերթայ , երբ Ռուսիոյ նը-
կատմամբ ալ առանկ լրեր ստեղ-
ծելու ելլայ , և ասոր հեղինա-
կը կամ անխոհեմ և կամ մեղա-
պարտ պէտք է ըլլայ : Իսկ իկ-
նաթիէֆի Բարիդ և Պէլլին ճա-
նապարհորդելուն նպատակը
Բարիդը դաշնագիրը ջնջելու
համար է ըսողները մեծապէս
կը սխալին . վասն զի մեռեալ
տառ մնացած սոյն դաշնագ-
րոյն Ռուսիա բնաւ կարեւորու-
թիւն չը տար , թող թէ արտա-
քոյ կարգի նուիրակ մը զրկէ
ասոր համար :

Գերմանական լրագրաց մէջ
հետեւեալ հեռագրերը տեսնը-
ուեցան .

Հօճա-պէյ 23 մարտ .— Ռուս
վաճառականական ընկերու-
թեան 12 շոգեհատը տէրութեան
կողմէն վարձուեցան . Ռուսիոյ
հարաւային կողմի երկաթուղի-
ները զօրք և մթերք կը կրեն .
չորս բանակ ևս հարաւային բա-
նակին հետ միացան և ապրիլի
15 ին սոյն բանակը 400,000 հոգ-
ւոյ պիտի հասնի : Մարտի 23 ին
հոս գտնուող երկու գունդ զօր-
քը հարաւային բանակը պիտի
ղրկուին , և 10 գունդ հեծելա-
զօրաց հրաման եղաւ ապրիլ 15
նոյն բանակին հետ միանալ :

Մօնա 26 մարտ .— Վիտէ-
մուսի լրագիրը կըսէ թէ՛ Ռու-
սիա Տաճկական բանակին ցըր-
ուելը չը պահանջեր , այլ երաշ-
խաւորութիւն կը պահանջէ և
ինչուան որ զայն չընդունի իւր
բանակը չը պիտի ցրուէ :

Տէպա լրագիրը հետեւեալը
կը գրէ .

Տախլին Օսմ. պետութեան
հորիզօնին վրայ սեաւ ամպ մը
պատած է . այսինքն Գարատաղի
խնդիրը . Գարատաղ յամառու .
թեամբ կը պնդէ իւր պահանջ-
մանցը վրայ , և թուի թէ ոչ
այնչափ իւր յաղթանակացը ա-
պաւինելով որչափ հարաւային
բանակին աղագրութեանէ Եթէ
Ռուսիոյ բանակը կեցած չըլլար ,
Գարատաղ պատուաւոր խաղա-
ղութիւն մը կնքած էր մինչև
հիմայ . բայց այս բանակը իրեն
քար դայթակղութեան եղած է .
և չը պիտի ցրուի ինչուան որ
խաղաղութիւնը չը կնքուի Արդ-
քանի որ Ռուսիոյ բանակը Բը-
րութի վրայ սպառնայ՝ Օսման-
եան պետութիւնը մեծ վտան-
գի ենթարկուած է . այնպէս որ
Տաճկաստան պարտաւորեալ է
իւր թշնամեաց յետին պատը-
ուակներն ալ օջապցունելու հա-
համար , ամեն տեսակ զոհողու-
թիւն յանձն առնուլ . սակայն
Գարատաղի պահանջմանցը զի-
ջանիլ յիրաւի դառն է . ի՞նչ ը-
րաւ սա պատերազմի ժամանակ
խոհեմութեամբ իւր ժայռերուն
ետին պահուստեցաւ փրկսո-
վայի մը պէս՝ որ վախու ժամա-
նակ կը մեկուսանար , պատե-
հագոյն պարագայից սպասելով ,
Գթբաղդ Սէրվիան աշխարհի
համար տուժեց չարաչար . Գա-
րատաղ ձեռքը կը կարկառէ և
իւր մեկուսանալուն գինը կը
պահանջէ . լաւ , պէտք է զիջա-
նիլ , և զայս Բ. Դուռն յանձն
կառնու . այլ մենք կը փախա-
քինք որ Բ. Դուռն զգուշանայ
անխոհեմութիւն մը գործելէ ,
զոր հեռագիրը կիմացեն . կը
հաւատեն թէ պաշտօնէութիւ-
նը Գարատաղի խնդիրը երես-
փոխանական ժողովոյն պիտի
ներկայացնէ : Այս խիստ մեծ
անխոհեմութիւն է , Աւստրիոյ
մէջ ասանկ չեն գործեր . բա-
նակցութեանց ժամանակ խոր-
հրդարանները ամենեւին վիճ-
մը չեն տար . պաշտօնէութիւն-
նը ի գլուխ կը հանէ բանակցու-
թիւնքը և ապա խորհրդարա-
նին կը ներկայացնէ , ոչ թէ զայս
կամ այն կողմէք շնորհել ըսե-

ւով, այլ այս ինչ բանակցու-
թիւնք տեղի ունեցան և այս
կերպով որոշումն տուինք այս
ինչ պատճառներով, կը պարտա-
սաւէք թէ կը դովէք. երկրոյ
մեղանշած կըլլայ տէրութիւնը
եթէ դեռ պահանջորդուի որո-
շումները ընդհանուր ժողովոյն
ներկայացնելուն պէս՝ Գարա-
տաղի խնդիրն ալ երեսփոխա-
նական ժողովոյ ներկայացնէ.
նախ պէտք է դիտնալ որ խոր-
հուրդարան մը ընդհանուր ժո-
ղով ըսել չէ. երկրորդ՝ ժա-
մանակիս հանդամանքները
նոյն առեւտուան պարագայից
չեն համապատասխաներ. Պաշ-
տօնէութիւնը իւր պաշտօնը ի
դուրս տանելէ վերջը, պէտք է
խնդիրը խորհրդարանին ներկա-
յացնէ և ոչ թէ առաջ. եթէ
կիրքով վիճաբանելէ վերջը ե-
րեսփոխանք Գարատաղի բոլոր
պահանջմունքը մերժեն, հետե-
ւանք ի՞նչ կըլլայ. անշուշտ այլ
ևս որևէ միջոց մը չը մնար
յետս կոչելու այս վտանգաւոր
որոշումն:

Պաշտօնէութիւնը պէտք չէ
չփութի խորհրդարաններուն բաց
ըլլալէն, իւր պաշտօնն է բանակ-
ցութիւնները կատարել և դաշ-
նագրեր ստորագրել. թող չը
մոռնայ որ Գարատաղի հետ
խաղաղութիւնը կնքելով վերա-
նորոգութիւններ մուծանելով,
տեղական խռովութիւնները
դադրեցնելէ վերջը, Ռուսիա
կուղէ Սնդղիոյ հետ համաձայ-
նի կուղէ գլխի. որևէ պա-
տրուակ չը պիտի կարենայ դա-
նել պատերազմ հրատարակելու
համար. և Եւրոպիոյ հաւարա-
կաց կարծիքը թուրքիոյ կողմը
պիտի ըլլայ:

Եւրոպական լրագրաց մէջ
հետեւեալ հեռագիրները տես-
նուած են.

Գաթար 25 մարտ. — Ռուս
գրօշակակիր 1500 թօնէլով
ծանրութիւն վերցնող շաքարաւ
երէկ հոս հասան, և խելք կեն-
դանի ու մթերք բերաւ Գարա-
տաղի համար:

Բերա 18 մարտ. — Գարատա-
ղի նուիրակները այսօր հեռա-
գիր մը քաջեցին ի Չէթինէ, ի-
մացնելով թէ Բ. Դուռն Նիքի-
չը տալ չը հաւանիր և միայն
Ալթանիոյ կողմէն զինուորութիւն
ընել կուղէ. Սնդղիա Բ. Դրան
առաջարկեց թէ Նիքիի ամ-
բութիւնքը քանդելով Գարա-
տաղցոց ապ, բաց այս ալ
չընդունուեցաւ:

Պօլիս 25 մարտ. — Պօլիս գլա-
նուող զօրաբաժինները ուրիշ
տեղ պիտի փոխադրուին, և Սե-
րիոյ գնդերը հոս պիտի գան:

Բէշթա 28 մարտ. — Բէշթէր
Լոյս կըսէ թէ ինչուան որ Սնդ-
ղիոյ և Ռուսիոյ մէջ եղած բա-
նակցութեանց ինչ գոյն առնե-
լը չը հասկցուի, Սուտրիա ալ որ
և իցէ քաղաքադիտական բա-
նակցութեանց չը պիտի մտնէ.
Իկնաթիէֆ ինչպէս Բարիզի մէջ
ըրաւ նոյնը պիտի ընէ նաև Վի-
ենա, ուրիշն պաշտօնէս-
թեան դէմ բողոք մը և պա-
տերազմի պատճառանաւորու-
թիւնը Սնդղիոյ և Սուտրիոյ
վրայ ձգել: Բէթրապուրի պաշ-
տօնէութիւնը Իկնաթիէֆի ճա-
նապարհորդութենէն ամենին
օգուտ մը տեսած չը պիտի ըլ-
լայ, եթէ ստուգիւ խաղաղու-
թեան կը ցանկայ, վասն զի սա
նորանոր դժուարութիւններ
յարոյց. իսկ եթէ Ռուսիա բա-
ցարձակապէս պատերազմ կու-
ղէ, այն ատեն այս ձեռնարկու-
թիւնը նոր քաղաքական պար-
տութիւն մ'ըսել է. իսկ դալով
երկից կայսերաց դաշնակցու-
թեանը, կը հարցնենք թէ արդ-
եօք Ռուսիա տակէ վերջը ինչ
օգուտ կսպասէ ասկէ:

Բէթրապուրի 26 մարտ. — Կէս
պաշտօնական թերթերը Սնդ-
ղիոյ մամուլն դէմ կը խօսին յայ-
տարարելով թէ Սնդղիա ի սկզ-
բանէ ի վեր Ռուսիոյ դէմ թըշ-
նամական ողի մը կը մտնայէ
և միշտ այնպէս կը շարժի որ
Ռուսիա կամ պատերազմ հրա-
տարարելու ստիպուի և կամ
թշնամանք մը կընելով ամօթով
մնայ:

Լճուրա 24 մարտ. — Թայմը
կըսէ թէ չը յուսացուիր որ
Սնդղիոյ և Ռուսիոյ մէջ կա-
տարեալ համաձայնութիւն մը
դոյնայ. քանի մ'օրէ ի վեր
Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը
փոխուած է: Եթէ Ռուսիա բա-
նակը չը ցրուելով պատերազմ
հրատարակէ, այն ատեն ոչ ոք
ի տէրութեանց իւր ստորագրու-
թիւնը պահելու պարտաւոր պի-
տի ըլլայ:

Մօնթինկ Բօթ իջեալ թէ
Ռուսիա Սնդղիոյ հետ ունեցած
բանակցութեանցը յաջողելուն
համար օտար տէրութեանց մի-
ջամտութիւնը խնդրեր է. իսկ
բանակները ցրուելու խնդ-
րոյն նկատմամբ տէրութիւնք
ալ Սնդղիոյ համակարծիք ըլ-
լանին յայտնել են:

Բէթրապուրի 24 մարտ. — Դաշ-

նագրոյն նկատմամբ Սնդղիա-
կան մամուլն տուած տեղեկու-
թիւնները սխալ են. Դաշնագ-
րայն նպատակը Բ. Դրան և Գա-
րատաղի մէջ խաղաղութիւնը
հաստատելն է. մէյմ ալ ճաճ-
կական բանակին ցրուելուն և
ճաճկաստանի դարձագրելիք
բարեկարգութեանցը վրայ կա-
յացած է. ասկէ վերջը Ռուսիա
իւր բանակը պիտի ցրուէ: Նոյն
դաշնագիրը Բ. Դուռն ալ պիտի
ընդունի, եթէ տէրութիւնք
քաղաքականութիւնին չը փո-
խեն կը յուսացուի որ խաղա-
ղութիւնը վերահաստատուի:

ԱՅԳԱՅԻՆ

• • • Խմբագիր,
Սակեց առաջ Ռուսիացի Մեծ.
վաճառական մը ի ձեռն Գարա-
կեօղեան Գրիգոր և Կիւմուշեան
Յովհաննէս Էֆէնտինքիու նուի-
րած էր Աղդ. Հիւանդանոցի (60)
վաթսուն Օսմ ոսկի, որն որ թըղ-
թագրամի վերածուած ըլլալով
(9069 1/2) ինն հազար վաթսուն
և իննուկէս զրշ ընթացիկ դրամ
գոյացած, և որոյ վրայ աւել-
ցած ըլլալով նաև դարձեալ ի
ձեռն յիշեալ Մեծ. Էֆէնտինքի-
ու Գօթթաքի Բլուլիտի Էֆէն-
տիի նուիրած (446) չորս հարիւր
քառասուն և վեց զուրուշն, ընդ-
ամենը (9515 1/2) ինն հազար
հինգ հարիւր տասն և հինգ ու
կէս զրշ գոյացած էր:

Հոգաբարձութիւնն այս առ-
թիւ յիշեալ Մեծ. Էֆէնտինքի-
ուին Հիւանդանոցի խղճալեաց
կողմանէ խորին շնորհակալիք
յայտնելով, կը վստօյ վերո-
գրեալ դումարով առնուած
պարէններուն ցանկն ալ հրա-
տարակել:

	Դրշ	Գլն	Կշ
Լուբիա	2228	2	4456
Ձիթա		վրյ	
պտուղ	147	95	349
Բրինձ	577 1/2	4 8	2425 1/2
Պալ խա			
պաղի	1700	16	680
Պանիր	230	5 20	1265
Փոխադրութիւն			184
			9359 1/2

Մնամ յարգանք
Ի դիմաց Հոգաբ. Հիւանդ.
Սենեքերիմ Մ. Մանուկեան
1877 մարտ 21

Դրաս. Աղդ. Հիւնդ.
Մեծ-Նոր խան

Հետեւեալ նամակն հրատա-
րակելով կը յուսանք թէ Թաղ-
խորհուրդը պատասխան տալ կը
բարեհաճի և գալթակցեալ միա-
քերք կը բուժին:

• • • Խմբագիր,
Վատահ յորդորասիրութեան
և յոնաշառութիւն Ձեր կողա-
չեմ բարեհաճիք հետեւեալ մէկ
քանի հարցումներն պատուա-
կան լրագրոյդ միջոցաւ հաղոր-
դել իսկ. Սէլա իյէ Թաղական
խորհրդոյն:

Ա. — Թաղական խորհրդոյդ
անդամներէն Կարապետ աղա
Էմէրեանին՝ 12 տարի առան-
ձին վարած դպրոցական դան-
ձադետութեան ցոյց տուած
հաշիւն օրինաւոր էր, թէ՛ չէ:

Բ. — Ստոյգ է որ խորհրդոյդ
անդամներէն դարձեալ Կարա-
պետ աղա Էմէրեան, ասկէ եր-
կու տարի յառաջ ննջեցելոյ մը
յուզարկաւորութենէն դպրաց
դասուն մտուկին, եկեղեցւոյն
քարոզչին, քահանայից և ժա-
մակոյաց համար տրուած 1500
դուրուշ առեր է այն օրունէ,
և դեռ մինչև ցարդ ատոր հա-
շիւը տուած չէ:

Գ. — Ստոյգ է այն զրոյցը,
թէ խորհրդոյդ դադարեալ
դանձապետ Գ. Չ. եկեղեցւոյդ
մտուկին հաշիւը դեռ տուած
ու մաքրուած չէ:

Դ. — Ստոյգ է, թէ այս վերջ-
մանց պատճառաւ հրաժարած
են խորհրդոյդ անդամներէն
Նադալեան, Մէրտինեան, Սէ-
մէրեան Էֆէնտինքին՝ որոց
վրայ թաղեցին մեծ վատահու-
թիւն ունի:

Կան ուրիշ հարցմունք ալ,
սակայն կսպասեմք այս քանիմը
հարցմանց պատասխանն ըն-
դունիլ: Դեղձ Ռաճեան
22 մարտ 1877
Իսկ. Սէլամիյէ

Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ մէջ 5-
600 զրշի ծախքով քահանայից
սենեակները կը նորոգուէին կալ-
ուածոց հոգաբարձութեան ձե-
ռօք:

Նորքնտիր Թաղ. խորհուրդը
կուղէ այդ նորոգութիւնը դադ-
րեցնել. երբ չը յաջողիր՝ մըք-
թարի կնքով դանդաւտ կընեն
կառավարութեան թէ հակա-
ռակ պատրիարքարանի կամաց
քանի մը հոգի ասանկ չէնք մը
չինելու ելեր են՝ խնդրելով
կառավարութիւնը դադրեցնէ
այդ չէնքը:

Աոր վրայ կառավարութիւ-
նը մարդ կը զրկէ եկեղեցին և
այդ շինութիւնը դադրեցնել կը
հրամայէ:

Դէպքը ինքնին խօսելուն
համար, մեք մեր կողմէն բան
մը չենք ըսեր առ այժմ:

ՏՕՔԹԵՕՌ ԶԷԼԱԼԵԱՆ

Մասնաւոր դարմանիչ դա-
ղիական ակտիւ, միզանցքա-
փորկոքմանց և անբողջ ծննդ-
դական դործարաններու վերա-
բերեալ հիւանդութեանց :

Տօքթէօն ճէլալեան էֆէն-
տին Բարիզի և Պէշիքթայի բը-
ժշկական դպրոցներուն մէջ
թէ աշակերտութեանը միջոցին
և թէ վկայեալ բժիշկ անուան-
վելէն վերջը յատուկ աշխա-
տութիւն տուած ըլլալով յիշ-
եալ կարգի հիւանդութեանց,
կը ծանուցանէ, որ ամէն եր-
կուշաբթի չորեքշաբթի և ուր-
բաթ օրերը ժամը 6էն մինչև 11
Պախէ քարու Համիտիյէ թիւր-
պէտիին կարգը Սինապեան վիշէն
էֆէնտիին իբր դարուլու դե-
ղարանը թիւ 32. իրեն դիմող
հիւանդները պիտի ընդունին.
նաև շաբթոյն միւս օրերն ալ
ժամը 6էն մինչև 10 Բերա ֆայ-
լօնճի դուլուքի կից թարլա-
պաշի ճատտէսին 117 թիւ իւր
բնակարանը :

Տ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ ԳԾԱԳՐԻԶ

Պատիւ ունի ծանուցանել որ
ճարտարապետական շինուածոց
ամէն տեսակ դժագրութիւն-
ներ, արաբական և եւրոպա-
կան զարդածներու (օռնման)
վերաբերեալ գժագրութիւններ
յորինելու, նաև երկրաշտիու-
թեան վերաբերեալ որ և է աշ-
խատութիւններ ընելու պատ-
րաստ է : Նոյնպէս պատկեր-
հանութեան մասին իւղաներկ
և քարաքալէմ կենդանագիր-
ներ և ընդօրինակական (բէրս-
բէկթիւ) գժագրութիւններ գո-
հացուցիչ կը կատարէ :

Վերողորեալ գժագրութեան
ամէն ճիւղերուն համար թէ
վարժարանաց մէջ և թէ ի մաս-
նաւորի դասախօսելու պատ-
րաստ է :

Ձինքը տեսնել ուզողը բաց
ի ուրբաթ և կիրակէ օրերէ
կէս օրէն ետքը կրնայ գտնել
Նաֆիայի մէջ Բէսամ օտաւին,
միւս ժամանակները Սամաթիա
իւր բնակարանը :

Գարակէօմրիւկի եկեղեցւոյ
կալուածներէն Գարակէօմրիւկ
Քիլիսա փողոցը թիւ 6 խան,
սրճանոց և քուրու գահվէճիի
խանութ ինն հարիւր յիսուն
շուրուշ ամսական ունի : Այս
անգամ պայմանաւոր լրացած
ըլլալուն ուզողը Գարակէօմրիւ-
կի եկեղեցւոյ խորհրդարանը

լուր օրերը ժամ երկուքէն մինչ
չորս և կիրակէ օրերը մինչ
ժամը 8 թաղ խորհրդոյ հետ
կրնայ տեսնուիլ մինչ մարտ 14 :

Ի դիմաց թաղ խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Գ. Քիլիսիթճեան Ս. Բարթամեն

ՏՕՔԹՕՐ ՄԱՐԲԵՐ

Վիշննա մէքթէպլէրինա :

պէշ սէնէ մուգատտէմ Պիլ լօմա
ալմըշ վէ պիր չօգ էյ ոպա խա-
թախանէլէրտէ բրօվա իթմիշ օ-
լան տօքթօր Մարքեր՝ պու տէ-
ֆա Պէշիթթաշտա Բաշա մա-
հալէսինտէ Բուլմ քիլիսէսի դար-
շաքնտա 4 նիւմէրօլու քէնտի
խանէսինտէ հէր կիւն սաաթ
3-5է բազարտան մաատա ֆա-
դիր խաաթալարա մէճճանէն պա-
գաճագ տըր :

Տօքթօրը միւսայլիւշյհ
հէր կիւն Գալաթատա
Վօյլօտա սօգաղընտա Բօլօնէդ
էճղախանէսինտէ սաաթ 7-9ա
գատար պուլուլուպ հէր նէվի
խաաթալարա պագաճագ տըր :

Պուստան մաատա վազըթ-
լարտա պալէաաէ զիքր օրուան
խանէսինտէ պուլուլուր :

Միւսայլիւշյհ տօքթօր, ճէ-
րահլըզ վէ էպէլիք վէ Բահիմ
իւֆիւնէթի, գանլը վէ գուրու
պասուր, սթթմա, կէօյլուս, տէ-
րի խաաթալըղը, ֆրէնկի վէ օն-
տան գալմա գուլադ, պուրուն
կէօզ վէ Բահիմ վէ եէլլէրի նէ
գատար էսկի օլա բէհրիլիդ
աղ վազըթ խաաթա տէֆիւ-
տէճէք, վէ պէլ սօուգլուդ եէնի
վէ էսկի քէնտի ալթաթընտա օն
տէֆատա տէֆիւ Խաէճէյիլի ի-
լան կիլէր :

Դեկտ. 9

Ի Լ Ա Ն

ՄԻՀՐԱՆ ԱԲԻԿԵԱՆ

Եաղճը խանքնտա իւսթ գաթ-
տա 21 նիւմէրօլու օտատա հաֆ-
թատա հէր կիւն էօյլէնտէն սօն-
րա թալիպ օլանլարա լիսան լէ-
տաֆէթ պէյանը թիւրքի թա-
լիմ վէ շակիրտանը հէր վէճհլէ
խօշուտ խաէճէք տիր :

Աղգ. Հիւանդանոցի ներքին
բժիշկ Տօքթօր Գարբիէլ էֆէն-
տի Նահապետեան, այսուհետեւ
ամեն չորեքշաբթի օրերը ժամը
6էն 8 Սամաթիա իմրահօրը Թօ-

գաթիւան Պ. Գարբիէլի գեղա-
րանը, և ուրբաթ օրերը ժամը
6էն 8 գարձեալ Սամաթիա Մ.
Ճիւլանաքիին գեղարանը, նաև
Հիւանդանոց իրեն դիմող աղ-
քատ հիւանդաց ըստ առաջնոյն
րաստ ըլլալու պատնայե ձրի բ
կը ծանուցանէ արդոյ հաաարա-
կութեան :

Վէնետիկ փողոց 23 թիւ
խանութ վաղահանդոյց Պ. Հէլմ
Գերմանացւոյն այրի վէղնէճեան
Տիրուհի տիկին, իր երկու որ-
բերովն սոյն խանութէն ննջեցե-
լոց համար թաղման սնտուկներ
կերտել ու ծախելու միջոցաւ
և եթ ապրելով :

Յաւօք սրտի կը նշմարէ որ
Աղգալինք օտար աղբի խա-
նութպաններու կը յաճախեն,
հարկ եղած ատեն սոյն առ և
տուրն ընելու : Մինչդեռ ինք՝
թէ գնոյ և թէ ձեւոյն կողմա-
նէ միւսներէն 20 առ հարիւր
տարբերութիւն գնոյ և գերա-
ղանցութիւն կերտուածոյ կը
խոստանայ : Արժաթապատ տե-
սակէն սկսեալ, ութսուն ոսկի-
նոցէն մինչև վեց մէճիանոց տե-
սակը կը գտնուի պատրաստ և
առեւտրոյն աւելի բարեպաշտա-
կան ձեւը տալու համար՝ սոյն
առեւտուրն ընողաց ննջեցեալը
որ եկեղեցւոյ դաղին որ կը վե-
րաբերի սոյն գաղի եկեղեցւոյն
առ հարիւր գոհացուցիչ զեղջ-
ման շնորհ մը ի հասոյթ եկե-
ղեցւոյն կը խոստացուի :

Սպէտան Վէլլէճեան
նոյն փողոցը 7 թիւ
խանութը կազմարար

ԱՍԸԼ
Գ. Ա. Զ. Ա. Մ. Ի. Ա.

ԵԱՆԻ

1877

Սէնէթի ԻՍՍԱԼԻՅԵՅԵ ՄԱՍՍՈՒՍ
ՕԼԱՆ ԻՍԹԻՒՐԱՅԱՐ

(ԻՆԼԱՎԷ)

ՈՒՅԳՈՒՅԱ ԿԵՐԻԿԵՆ ԲՈՒԵԱԼԱՐԸ
ՄԱՆԱԼԱՐԸ

Իբնիճի տէֆա թապ օ-
լունուպ հէր էամէնի քի-
թապճը տիւքքեանլարըն-
տա սաթըլմագտա տըր
Ֆի, 100փարա

Ա. Զ. Դ.

Եէտիդուլէի դրսի Ս. Յա-
կոբայ վանուց կից սրճարանը,
որ Աղգ. հիւանդանոցի սեպհա-
կան ստացուածքն է, մէկ տարի
պայմանաւ վարձու պիտի տըր-
ուի. ուղողը թուականէս մին-
չև ութը օր պէտք է դիմէ Աղգ.
Հիւանդանոցի գրասենեակը ի
Մեծ-Նոր խան միջնա. Թ. 49,
հարկ եղած սակարկութիւնն
ընելու համար :

Գործակալ Աղգ. Հիւան.

Ս. Մ. Հիւարէան
1877 մարտ 16

Դրաս. Հիւ. Մեծ-Նոր խան

ԳԱՂՏՆԻՔ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ

Թատրերգութիւն հինգ ա-
րարուցութիւն, վեց պատկեր և
մի վերջաբան :

Յաղթանակ արդարութեան
հեղինակութիւն Յ. Կ. Պօյա-
ճեանի :

Կը ծախուի ամեն գրաւա-
ճառաց քով :

Գին 7 1/2 ղրշ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԷԵԱՆ

Պ. ՏՐ ԳԱՄՕՐ

Հեղինակ Օղթալ Ֆէօյէ

Թարգմանիչ Գ. Չիլիլիլեան

Սոյն ընտիր վէպին երկրորդ՝
այն է վերջին հատորը Պօլիս հա-
սած ըլլալով, կը ծախուի Ս. Ղ.
և Եաղմաճեան գրատունը Եէ-
նի-ճամի Չիլիլիլէր ճատտէսի
թիւ 2, և ուրիշ գրավաճառաց
քով :

Գին 1 ֆրանք 50 սանդիմ :

ՄԱՐԻՕՆ ՏՐԼՈՐՄԻ

Խ Ո Ս Տ. Ո Վ Ա Ն Ա Ն ԷՔ Ը
կամ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԱՐՓԱՆԻՔ

Հեղինակ

ԷՕԺԷՆ ՏՐ ՄԵՐԴՈՒՐ

Կը ծախուի Եէնի-ճամի Չիլիլ-
իլիլէր ճատտէսի թիւ 8, Ս. Ղ.
և Եաղմաճեան գրատունը գին
2 ֆրանք :

Ամբողջ գործը 2 հատորէ
պիտի բաղկանայ :

ԽՄԲԱԳԻՐ

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՕԳՄԷՆ ԽՕՃԱՍՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՕՃԱՍՍԱՐԵԱՆ
ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ ԽԱՆ ՎԵՐԻ ԵԱՐԷ
Թիւ 7